Prima instanță: Judecătoria Chişinău (sediul Centru), judecător Diana Tricolici

Dosarul nr. 2a-1333/24
(2-23105194-02-2a-03042024)

D E C I Z I E

10 decembrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Dorin Dulghieru și Andrei Cașcaval

Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Alexei Elena în interesul lui Iovu Valeriu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Iovu Ilona împotriva lui Iovu Valeriu cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 4 octombrie 2023, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Iovu Ilona împotriva lui Iovu Valeriu cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 21 iulie 2023 Iovu Ilona a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iovu Valeriu cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor.
2. În motivarea acțiunii a indicat că din căsătoria cu pârâtul Iovu Valeriu, la ***** s-a născut fiul *****. La 5 octombrie 2020 căsătoria a fost desfăcută, ambii, de comun acord hotărând ca cuantumul, condițiile și modul de plată a pensiei de întreținere pentru copilul minor să fie stabilit prin contract.
3. Astfel, la 5 octombrie 2020, a fost încheiat contractul autentificat notarial privind stabilirea domiciliului și modul de participare la educația fiului minor ***** și plata pensiei de întreținere. Potrivit pct. 3.2. din contract, domiciliul fiului minor *****, născut la ***** s-a stabilit cu mama Iovu Ilona, iar conform pct.2.2. din contract, cuantumul pensiei de întreținere a fiului minor ***** a fost determinat în mărime de 12,5% din veniturile obținute.

4. A susținut că cu trecerea timpului pârâtul nu și-a mai onorat obligația de plată a pensiei de întreținere pentru copil, admițând în acest sens întârzieri substanțiale. Potrivit certificatului eliberat de executorul judecătoresc, la situația din 12 iulie 2023, debitorul întreținerii înregistrează restanță la pensia de întreținere în sumă de 17 585 lei.
5. Conform informației Biroului Național de Statistică minimul de existență în semestrul II al anului 2022, în orașele mari pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani este de 3440,40 lei.
6. Totodată, potrivit adeverinței de salariu din 21 iunie 2023, eliberat de administratorul S.R.L. „VI & D ELECTRO" și semnat de pârât, salariul încasat pe perioada 1 ianuarie 2023 - 21 iunie 2023 de către pârât constituie 11 040,40 lei, însă din aceasta rezultă că salariul pârâtului este de doar 920 lei lunar.
7. A menționat că așa circumstanțe ca vârsta copilului - 8 ani, necesitățile eminente cotidiene și de educație, scumpirile survenite la servicii comunale, alimentație, îmbrăcăminte, ore de instruire, medicină, justifică majorarea pensiei de întreținere pentru copilul minor.
8. În temeiul celor expuse, Iovu Ilona a solicitat modificarea cuantumului pensiei de întreținere în mărime de 12,5% din veniturile obținute de Iovu Valeriu lunar, stabilit în pct. 2.2. din Contractul privind plata pensiei de întreținere din 5 octombrie 2020, autentificat de notarul Guranda Rodica, și încasarea pensie pentru întreținerea copilului minor ***** în mărime de 2500 (două mii cinci sute) lei lunar.

Poziția instanței de fond:

9. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 4 octombrie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Iovu Ilona împotriva lui Iovu Valeriu cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, s-a modificat cuantumul pensiei de întreținere de 12,5% din veniturile obținute de către Iovu Valeriu lunar, stabilit în pct. 2.2. din Contractul privind plata pensiei de întreținere, stabilirea domiciliului și modul de participare la educația copiilor minori din 5 octombrie 2020, autentificat de notarul Guranda Rodica și s-a încasat de la Iovu Valeriu în beneficiul Iovu Ilonei pensie pentru întreținerea copilului minor *****, născut la *****, în mărime de 2500 (două mii cinci sute) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată 21 iulie 2023 până la atingerea majoratului de către copil.
10. Totodată, s-a încasat de la Iovu Valeriu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 900 (nouă sute) lei.
11. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că urmează a fi păstrat nivelul decent de asigurare materială a copilului minor de către ambii părinți, că copilul domiciliază permanent cu mama, considerent din care aceasta suportă cheltuieli mai mari pentru întreținerea copilului, că potrivit informației Biroului Național de Statistică suma de 3440,40 lei constituie valoarea minimă de existență pentru copilul de vârsta 7-17 ani, dar și situația materială a părților.
12. În mod distinct, instanța de judecată a pus în evidență și faptul că modificarea pensiei de întreținere pentru copilul minor trebuie să fie reală şi necesară, totodată însă să nu fie în detrimentul celuilalt părinte și a celorlalți copii ai pârâtului, iar în cazul dat majorarea pensiei de întreținere cu încasarea sumei de 2500 lei lunar corespunde în mod real nevoilor minorului şi necesităților de întreținere la această vârstă.

13. Raționamentul modificării cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor stabilit, rezultă din faptul că cuantumul pensiei de întreținere nu poate fi limitat doar la satisfacerea necesităților minime a copilului, or în toate cazurile este important de a asigura copilului condiții materiale necesare pentru o dezvoltare fizică și socială a acestuia. Stabilirea minimului de existență a unui copil minor nu denotă că pentru întreținerea copilului vor fi suportate doar aceste cheltuieli.

Solicitarea apelantului:

14. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, avocatul Alexei Elena, acționând în interesul lui Iovu Valeriu, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 4 octombrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de încasarea a pensiei de întreținere în mărime de 12,5% din veniturile obținute de către Iovu Valeriu lunar, stabilit în pct. 2.2. din Contractul privind plata pensiei de întreținere, stabilirea domiciliului și modul de participare la educația copiilor minori din 5 octombrie 2020, autentificat de notarul Guranda Rodica.

Argumentele părților:

15. În motivarea apelului, avocatul Alexei Elena, acționând în interesul lui Iovu Valeriu, a indicat că instanța nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei, și anume că apelantul are la întreținere patru copii minori.
16. Astfel a concluzionat că cuantumul pensiei de întreținere urmează să rămână cel stabilit în pct. 2.2. din Contractul privind plata pensiei de întreținere, stabilirea domiciliului și modul de participare la educația copiilor minori din 5 octombrie 2020, autentificat de notarul Guranda Rodica.
17. Prin referință asupra cererii de apel, reprezentantul intimatei Iovu Ilona, avocatul Hriplivaia Valentina a solicitat respingerea cererii de apel declarată de avocatul Alexei Elena, în interesul lui Iovu Valeriu, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 4 octombrie 2023, motivând că nu poate fi reținut certificatul de salariul, deoarece este semnat de însăși Iovu Valeriu, iar afacerea este una de familie. Mai mult, după ce executorul judecătoresc a ridicat sechestru de pe bunurile lui Iovu Valeriu, acestea deja constituie proprietatea concubinei sale.
18. A subliniat că începând cu 2021 Iovu Valeriu nu achită pensie de întreținere pentru cei trei copii din prima căsătorie, argumentele apelantului în acest sens fiind declarative.
19. În ședința judiciară în instanța de apel apelantul Iovu Valeriu și reprezentantul acestuia, avocatul Alexei Elena, legal citați despre locul, data și ora acesteia nu s-au prezentat, nu au comunicat motivele neprezentării și nu au solicitat examinarea apelului în lipsa lor. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa acestora.
20. În ședința judiciară în instanța de apel intimata Iovu Ilona și reprezentantul acestuia, avocatul Hriplivaia Valentina au solicitat respingerea apelului declarat de Iovu Valeriu, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Aprecierea instanței de apel:

21. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat de avocatul Alexei Elena, în interesul lui Iovu Valeriu, drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
22. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
23. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă ”*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe”.*
24. În conformitate cu prevederile art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă ”*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale*”.
25. Potrivit art.121 Cod de procedură civilă *”instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului”*, iar în temeiul art.122 alin.(1) Cod de procedură civilă *”circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante”.*
26. Conform art. 130 Cod de procedură civilă *”instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei*”.
27. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
28. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanției inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

29. Aşadar, probatoriul administrat în speţă atestă că Iovu Ilona şi Iovu Valeriu sunt părinţii copilului minor *****, născut la *****.
30. La fel, din materialele dosarului rezultă că la 5 octombrie 2020, de către notarul Guranda Rodica a fost autentificat contractul încheiat între părinţii minorului privind stabilirea domiciliului şi modul de participare la educaţia fiului minor ***** şi plata pensiei de întreţinere, investit cu formulă executorie.
31. Potrivit pct. 3.2. din contract, părţile au convenit de comun acord ca domiciliul fiului minor *****, născut la ***** să fie stabilit cu mama Iovu Ilona.
32. Conform pct.2.2. din contract, dat fiind faptul că debitorul întreţinerii este tată a 4 copii, cuantumul pensiei de întreţinere a fiului minor ***** a fost determinat în mărime de 12,5% din veniturile obţinute.
33. La 25 mai 2023 Iovu Ilona a solicitat executarea silită a documentului executoriu, motivând că din decembrie 2020 Iovu Valeriu nu a achitat pensia pentru întreţinerea copilului.
34. Din certificatului eliberat de executorul judecătoresc la 12 iulie 2023 rezultă că restanţă debitorului la plata pensiei de întreţinere pentru perioada decembrie 2020 – mai 2023 constituie suma de 17 585 lei.
35. La 23 iunie 2023, pârâtul/debitorul Iovu Valeriu s-a obligat să achită lunar restanţa acumulată în sumă de 17 585,08 lei, câte 1000 lei lunar până la data de 20 a lunii curente, până la închiderea sumei totale restante. În perioada 20 iulie 2023 – 14 septembrie 2023 Iovu Valeriu a transferat executorului judecătoresc pensia pentru întreţinerea copilului în sumă totală de 3000,00 lei.
36. Totodată, din suportul probatoriu urmează adeverinţa de salariu, eliberată de administratorul S.R.L. „VI & D ELECTRO”, Iovu Valeriu conform căreia salariul acestuia, încasat pe perioada 1 ianuarie 2023 - 21 iunie 2023 constituie 11 040,40 lei.
37. De asemenea, din suportul probatoriu urmează copia dispozitivului hotărârii Judecătoriei Botanica din 25 noiembrie 2013, prin care s-a încasat de la Iovu Valeriu în beneficiul Iovu Annei pensia de întreţinere pentru copiii minori Iovu Artiom, născut la 7 ianuarie 2006, Iovu Arina, născută la 14 mai 2008 şi Iovu Mihail, născut la 21 octombrie 2011 în mărime de ½ din toate veniturile lunar, începând cu 22 aprilie 2013 până la atingerea majoratului de către copii, precum şi copia unei cereri din partea Iovu Annei, din care urmează că începând cu ianuarie 2021 Iovu Valeriu nu achită pensia pentru întreţinerea copiilor, iar din cauza că dânsa cu copiii locuieşte în Federaţie Rusă, nu poate veni în Republica Moldova să clarifice întrebarea cu plata pensiei de întreţinere.
38. Colegiul civil, ţinând cont că obiect al prezentului apel, aşa cum rezultă din instrumentul de atac, reprezintă dezacordul apelantului cu hotărârea doar în partea ce ţine de cuantumul pensiei de întreţinere modificat, va verifica legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate doar în limitele respective.
39. Astfel, verificând legalitatea hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel constată că soluţia fondului este justă, fiind bazată pe interpretarea şi aplicarea corectă a dispoziţiilor legale, precum şi pe cercetarea obiectivă a materialelor dosarului, situaţie ce impune menţinerea actului judecătoresc contestat.
40. Conform art. 110 Codul familiei *” în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanţa judecătorească, luînd în considerare şi alte*

circumstanţe importante ale părţilor, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreţinere sau să-l scutească pe debitorul întreţinerii de plata acesteia”.

41. Colegiul civil reține că de dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreţinere pot beneficia, în egală măsură, ambii părinţi, în dependenţă de starea materială şi familială a acestora, fiind suficientă în acest sens, întrunirea cel puţin a uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situaţiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esenţială, sarcina aprecierii respective aparţinând în exclusivitate instanţei.
42. Starea materială reprezintă situaţia socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreţinerea unei vieţi decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obţinute din activităţi generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influenţează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex.: capacitatea de muncă, studiile etc.).
43. Starea familială defineşte conjunctura şi relaţiile persoanei (părintelui) în interiorul comunităţii umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie. Cu titlu exemplificativ, remarcăm următoarele aspecte intrinseci, care influenţează per ansamblu starea familiei, a cărei listă nu este una exhaustivă, şi anume, numărul copiilor şi persoanelor aflate la întreţinere.
44. Sintagma alte circumstanţe importante, lasă o marjă de apreciere instanţei de judecată, din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condiţiile reliefate supra (ex.: chestiuni de ordin medical).
45. Totodată, Colegiul civil subliniază că întreținerea minorului de către părinții săi are un obiect complex, presupunând acoperirea tuturor cheltuielilor pe care le implică realizarea dreptului copilului de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală sau socială. Corelativ acestui drept al copilului, părinților, le revine responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților, cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și dezvoltării copiilor. În consecință, obligația de întreținere a copilului minor de către părinți are ca finalitate asigurarea mijloacelor materiale necesare acoperirii cheltuielilor legate de hrană, îmbrăcăminte, locuință, îngrijirea sănătății, satisfacerea nevoilor social culturale ale copilului, precum și a oricăror alte cheltuieli pe care le reclamă creșterea, educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia.
46. La fel, Colegiul civil indică că, în general, întinderea întreținerii copilului minor se stabilește în funcție de starea de nevoie a acestuia, în raport cu posibilitățile de plată ale părintelui care datorează întreținerea, analizate în funcție de câștigul acestuia din muncă și alte venituri.
47. În speță se reține că, într-adevăr, după stabilirea pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născut la ***** în mărime de 12,5% din veniturile obținute lunar, conform informației Biroului Național de Statistică, valoarea minimului de existență, pentru un copil a crescut de la 1994,50 lei la 3440,40 lei.
48. În acest context, se mai reține că cuantumul stabilit de Biroul Național de Statistică este unul orientativ și nu obligatoriu. Or, această sumă reflectă minimul de existență, cheltuielile reale de întreținere a unui copil fiind mult mai mari.
49. În această ordine de idei, Colegiul civil ține să menționeze că părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât

și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.

50. Din acest motiv, suma de 586,16 lei lunar, ce reprezintă echivalentul a 12,5% din veniturile obținute de către Iovu Valeriu, nu poate fi acceptată, deoarece necesitățile specifice vârstei copilului reclamă costuri semnificativ mai mari pentru a asigura un nivel de trai adecvat.
51. În contextul dat, contribuția tatălui la întreținerea copilului trebuie să fie proporțională atât cu veniturile acestuia, cât și cu nevoile reale ale copilului, care includ cheltuieli pentru alimentație, îmbrăcăminte, igienă, dezvoltare educațională și activități recreative, toate justificate prin standardele de viață actuale și jurisprudența constantă în materie.
52. Astfel, este justificată majorarea cuantumului pensiei de întreținere până la un nivel care să răspundă corespunzător interesului superior al copilului.
53. Or, conform art. 3.1 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.
54. Totodată, Colegiul civil menționează că, instanța de fond întemeiat a majorat cuantumul pensiei de întreținere până la suma de 2500 lei lunar, or ambii părinți, în egală măsură sunt obligați să contribuie la întreținerea copilului, iar punerea sarcinii de întreținere a copiilor pe seama doar a unui părinte prejudiciază disproporționat părintele respectiv, creând un dezechilibru între drepturile şi obligațiile părților. În plus că părintele în grija căruia a fost lăsat copilul minor, pe lângă investiția financiară, mai investește timp, energie, îi acordă grijă şi suport zilnic copilului.
55. Colegiul respinge alegațiile reprezentantului apelantului potrivit cărora instanța de fond nu ar fi luat în considerare faptul că Iovu Valeriu are la întreținere patru copii minori, reținând că această susținere nu corespunde realității factuale a cauzei.
56. Astfel, din materialele dosarului rezultă că doi dintre copiii menționați au atins deja vârsta majoratului, iar obligația legală de întreținere nu mai subzistă în privința acestora.
57. Totodată, nu au fost prezentate probe care să ateste existența unor contraindicații medicale care l-ar împiedica pe apelant să desfășoare o activitate remunerată suficient**,** capabilă să-i asigure nu doar întreținerea proprie, ci și îndeplinirea obligațiilor legale față de copilul minor.
58. Mai mult, Colegiul relevă că suma de 586,16 lei lunar, invocată de apelant ca fiind proporțională cu posibilitățile sale materiale, este vădit insuficientă pentru a acoperi necesitățile elementare ale unui copil, inclusiv cele aferente alimentației, igienei, educației și dezvoltării psiho-emoționale. În acest sens, contribuția părintelui nu poate fi redusă până la un nivel care ar aduce atingere interesului superior al minorului.
59. Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant nu sunt de natură să răstoarne soluția criticată, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărârea primei instanţe.

60. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Alexei Elena în interesul lui Iovu Valeriu.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 4 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Iovu Ilona împotriva lui Iovu Valeriu cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Dorin Dulghieru

Andrei Cașcaval